DOI: 10.11649/abs.2016.019

Zofia Sawaniewska-Mochowa

*Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk
Warszawa*

Vilija Sakalauskienė

*Instytut Języka Litewskiego
Wilno*

Dr Zita Virginija Šimėnaitė (1950–2016)

Aniela Gruszecka napisała o swoim mężu, wybitnym dialektologu polskim, Kazimierzu Nitschu, książkę zatytułowaną *Całe życie nad przyrodą mowy polskiej* (1976). O pracy naukowej dr Zity Šimėnaitė należałoby powiedzieć, inspirując się powyższą metaforą, całe życie nad leksykografią litewską. Miała bowiem szczególne predyspozycje do przygotowywania słowników i do pracy zespołowej. Jako badaczka była rzetelna, zorganizowana, dociekliwa i wyjątkowo pracowita, miała wielki szacunek dla spuścizny i osiągnięć innych leksykografów, jako człowiek – zawsze serdeczna, otwarta, skromna, chętna do dzielenia się doświadczeniami z bogatego warsztatu leksykografa. Urodziła się 14 października 1950 r. w miejscowości Szaki (lit. Šakiai), pod koniec życia, zmagając się bohatersko z ciężką chorobą, zamieszkała na ziemi swoich przodków, w malowniczo położonej nad jeziorem wsi Pasuoję, w rejonie malackim (lit. Molėtų rajonas) niedaleko Owanty¹ (lit. Alanta). Niezwykle wrażliwa na piękno natury, uwieczniała ją w sposób wyjątkowy na fotografiach. Leksykografia i fotografia artystyczna to były jej wielkie pasje życiowe. Dostrzeganie zniuansowania urody otaczającego świata, niezauważalnego często dla innych, to

---

¹ Taka polska postać nazwy miejscowej została odnotowana w SGKP (1886, s. 767).

najprawdopodobniej odziedziczone po matce Emilii Paulikienė, utalentowanej artystce ludowej², wyczucie estetyki.

Ryc. 1. Zita Virginija Šimėnaitė. Fot. Pranas Vasiliauskas

W opracowywanie wielkiego naukowego słownika języka litewskiego (*Lietuvių kalbos žodynas*, dalej LKŽ), dzieła o wyjątkowej przydatności zarówno dla badaczy, jak i samych użytkowników języka, zaangażowała się z wielkim zapałem w 1973 r. jeszcze jako studentka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wileńskiego. Zaproponowano jej wówczas posadę starszej laborantki w Oddziale Słownika Języka Litewskiego w Instytucie Języka Litewskiego i Literatury Litewskiej Akademii Nauk (obecnie Instytut Języka Litewskiego). W następnym roku uzyskała tytuł magistra filologii litewskiej o specjalności nauczanie literatury i języka litewskiego. Od tego momentu jej życie naukowe skoncentrowało się na leksykografii, leksykologii i frazeologii litewskiej. Temu obszarowi wiedzy językoznawczej pozostała wierna przez ponad 30 lat, pracując na różnych stanowiskach naukowych. Od 2005 do 2014 r. kierowała Centrum Leksykograficznym Instytutu Języka Litewskiego.

Dr Zita Šimėnaitė wniosła nieoceniony wkład w opracowywanie naukowych słowników języka litewskiego, opartych na bogatej bazie materiałowej. We współpracy

---

² Zita Šimėnaitė przygotowała do druku album matki dokumentujący uprawianą przez nią sztukę wykonywania koronek i różnych wyrobów z dzianiny (Paulikienė, 1996).

z innymi lituanistami przygotowała w latach 1981–1997 hasła LKŽ od tomu 12 do 17 (łącznie jej autorstwa jest około 740 stron tekstu głównego słownika, to jest ponad 70 arkuszy wydawniczych). Odpowiadała ponadto za redakcję tomów od 17 do 20 (1996–2002), była też członkiem komisji wydawniczej tomu 17. Zaangażowała się z wielkim zapałem w adaptowanie materiału i redagowanie wersji elektronicznej wielkiego słownika (zob. LKŽe), udostępnianej na stronie www.lkz.lt; pierwsza edycja słownika elektronicznego powstała w 2005 r., uzupełniona w 2008 r., drugie wydanie w 2013 r. w postaci pendrive’a (USB). Wnikliwie przeanalizowała źródła leksykograficzne LKŽ (Шыменайтэ, 2007; Шименайте & Забарскайте, 2011) i włączyła się bardzo aktywnie w uzupełnianie bazy materiałowej słownika, uczestnicząc w dziesięciu ekspedycjach terenowych i rejestrując między innymi słownictwo ze swoich rodzinnych stron. Wniosła do kartoteki słownika około 10 tysięcy wyrazów gwarowych, opracowała wraz z innymi badaczami instrukcję redagowania kartoteki LKŽ, stworzyła też inwentarz zjawisk niesystemowych. Chętnie podejmowała się opracowywania haseł polisemicznych, mających w języku litewskim bogatą dokumentację i będących składnikiem różnych struktur, porównań, przysłów, frazeologizmów. Jednym z takich leksemów, który opracowała bardzo wnikliwie pod względem semantycznym, odkrywając liczne sensy metaforyczne, było *serce*. Na temat semantyki i łączliwości tej nazwy napisała kilka cennych artykułów (por. Šimėnaitė, 1995, 1997, 2003) oraz rozprawę doktorską *Daugiareikšmio žodžio semantika ir derivacija (Daiktavardžio širdis mikrosistema)* [*Semantyka i derywacja wyrazów wieloznacznych: mikrosystem rzeczownika serce*], obronioną z wyróżnieniem w 2003 r. w Instytucie Języka Litewskiego w Wilnie i na Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Kownie. Interesowała ją także problematyka przekładu frazeologizmów w tekstach artystycznych, badała tę kwestię na materiale tłumaczonej z rosyjskiego na litewski powieści M. Szołochowa *Поднятая целина* [pol. *Zorany ugor*, lit. *Pakelta velėna*; Šimėnaitė, 1980).

Spośród innych niż LKŽ ambitnych zespołowych prac leksykograficznych, w których aktywnie uczestniczyła dr Zita Šimėnaitė, należy wymienić częściowo ilustrowany słownik do nauczania języka litewskiego *Mokomasis lietuvių kalbos žodynas* (Norkaitienė, Šepetytė, & Šimėnaitė, 2000; wydanie drugie uzupełnione 2010) z bardzo przydatnym dla cudzoziemców dodatkiem w postaci tabel zawierających przekłady podstawowego słownictwa litewskiego na języki angielski, francuski, niemiecki, polski i rosyjski. Dużym osiągnięciem leksykografii litewskiej okazał się słownik frazeologiczny – *Frazeologijos žodynas* (Ermanytė, Kažukauskaitė, Naktinienė, Paulauskas, Šimėnaitė, & Vilutytė, 2001), za który opracowujący otrzymali w 2002 r. prestiżową litewską nagrodę naukową. Ponadto badaczka kierowała zespołem współpracowników przygotowujących według stworzonych przez nią i Danutę Liutkievičienę wytycznych, siódme, poprawione i uzupełnione, wydanie słownika współczesnego języka litewskiego (*Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*, 2012). Wspomogła także wraz z innymi pracownikami Centrum Leksykograficznego Instytutu Języka Litewskiego

przygotowanie przez Endre Bojtára słownika litewsko-węgierskiego (*Lietuvių-vengrų kalbos žodynas*), wydane w 2007 r. w Wilnie.

Dr Zita Šimėnaitė zapisała się w naszej pamięci jako znakomita organizatorka konferencji naukowych poświęconych leksykografii, na które zawsze zapraszała badaczy z zagranicy. Popularyzowała także osiągnięcia litewskiej leksykografii, biorąc udział w seminariach naukowych, odbywających się na Łotwie, Białorusi, w Rosji i Polsce; uczestniczyła w międzynarodowym sympozjum „Dziedzictwo językowe i kulturowe Wielkiego Księstwa Litewskiego”, zorganizowanym przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Ostromecku w listopadzie 2009 r. (zob. Šimėnaitė, 2010) oraz w konferencji „III glosa do leksykografii polskiej” (Uniwersytet Warszawski, 15–16 września 2011 r.).

Była zaangażowana w liczne projekty naukowe, krajowe i europejskie, w których pełniła rozmaite funkcje – kierownika, wykonawcy lub koordynatora³. Kierowała przykładowo dwoma projektami, dotyczącymi badania spuścizny Konstantego Szyrwida: *Konstantinas Sirvydas – lietuvių leksikografijos pradininkas* (2012) [*Konstanty Szyrwid – prekursor litewskiej leksykografii*] i *Konstantino Sirvydo darbai ir jo epocha* (2013) [*Dzieła Konstantego Szyrwida i jego epoka*]. Pokłosiem tych projektów był, oprócz różnych wydarzeń naukowych i kulturalnych, upamiętniających życie i twórczość Szyrwida (zob. Šimėnaitė, 2013b), zredagowany przez nią tom zbiorowy, wydany w serii *Leksikografija ir leksikologija* 3 (Šimėnaitė, 2013a). Zawierał on artykuły różnych badaczy, przedstawione na międzynarodowej konferencji naukowej w Instytucie Języka Litewskiego 9–11 maja 2012 r., ukazujące dorobek Szyrwida na szerokim tle porównawczym, oraz cenną bibliografię różnorodnych prac o Szyrwidzie od 1960 do 2013 r., ułożoną przez samą redaktorkę tomu (Šimėnaitė, 2013a, ss. 388–405). W latach 2011–2013 była koordynatorem projektu *Badania w zakresie leksykografii przekładowej litewsko-polskiej*, realizowanego we współpracy między Instytutem Slawistyki PAN a Instytutem Języka Litewskiego w ramach wymiany naukowej między Polską a Litewską Akademią Nauk. Liczne kontakty naukowe z dr Zitą Šimėnaitė utwierdziły nas w przekonaniu, że dziewiętnastowieczne słowniki przekładowe litewsko-polskie i polsko-litewskie to obszar badań na równi ważny dla historyków języka litewskiego, jak i polskiego. Źródła te powinny być zatem odczytywane i interpretowane wspólnie jako ważne dziedzictwo kulturowe obu narodów, litewskiego i polskiego.

W 2012 r. zaangażowała się jako kierownik w wykonanie projektu *Lituanistika na Węgrzech*, który przyniósł bardzo ważne efekty: przygotowanie tłumaczenia na język węgierski książki Algirdasa Sabaliauskasa *Mes baltai* [*My Bałtowie*] oraz podręcznika do nauki litewskiego dla studentów węgierskich, zatytułowanego *Susitikimai*

---

³ Dane na ten temat czerpiemy wybiórczo z obszernego, bogatego w szerzej nieznane fakty, wspomnienia *Žodynininkė Zita Virginija Šimėnaitė*, napisanego przez Gertrudę Naktinienę i Aureliję Gritėnienę (2016, ss. 17–18).

su Lietuva [Spotkania z Litwą]. Jego autorką była Aranka Laczházi. W 2013 r. Zita Šimėnaitė współpracowała przy realizacji międzynarodowego projektu *Widespread Idioms in Europe and Beyond* afiliowanego przy EUROPHRAS (European Society of Phraseology). Z kolei w latach 2013–2014 kierowała projektem, którego celem było przygotowanie słownika białorusko-litewskiego we współpracy między Instytutem Języka Litewskiego a Uniwersytetem Państwowym im. Puszkina w Brześciu (słownik internetowy powstał w 2014 r.).

Zita Šimėnaitė angażowała się również w redagowanie prac zbiorowych, serii wydawniczych oraz opracowywanie bibliografii. Przygotowała wykaz literatury z zakresu frazeologii litewskiej za lata 1956–1997 (zob. Šimėnaitė, 1998) oraz bibliografie prac zasłużonych językoznawców litewskich, takich jak: Kazimeras Eigminas (zob. Driskus, Judžentis, & Mačiekus, 1998, ss. 283–294), Sofija Kėzytė (Šimėnaitė, 1999), Kazys Pakalka (Šimėnaitė, 2000), Irena Ermanytė (Šimėnaitė, 2007), Aldonas Pupkis (Šimėnaitė & Pupkis, 2008), Klementyna Vosyltė (Šimėnaitė, 2008b), poprawiła i uzupełniła drugie wydanie bibliografii prac Vytautasa Vitkauskasa (zob. Judeikienė & Kaluinienė, 2005). Nie sposób w tym krótkim wspomnieniu scharakteryzować szczegółowo wszystkich obszarów aktywności naukowej badaczki, mającej tak silny imperatyw przybliżania historii leksykografii litewskiej i ocalania od zapomnienia dorobku wielu uczonych, z którymi czuła się intelektualnie i naukowo związana przez wieloletni udział w pracach nad wielkim słownikiem języka litewskiego (por. Zabarskaitė & Šimėnaitė, 2002). Zainteresowała się bogatym dorobkiem i warsztatem leksykograficznym Jonasa Kruopasa (Šimėnaitė, 2008) i Antanasa Lyberisa (Šimėnaitė, 2009; Zabarskaitė & Šimėnaitė, 2009); podjęła się ponadto redakcji naukowej tomu, gromadzącego teksty A. Lyberisa w języku litewskim, rosyjskim i ukraińskim (Lyberis, 2009). Choć miała już świadomość zbliżającej się ciężkiej choroby, to jednak nie porzuciła swojej dawnej aktywności i bardzo zaangażowała się w ocalanie unikatowej spuścizny zasłużonego leksykografa litewskiego – Vytautasa Vitkauskasa, naczelnego redaktora naukowego ostatnich tomów LKŽ (zob. Čižikienė, Genelytė-Gritėnienė, & Urnėžiūtė, 2015).

Na początku 2016 r. Zita Šimėnaitė podarowała przyjaciółom kalendarz z wykonanymi przez siebie pięknymi, nostalgicznymi zdjęciami, uwieczniającymi krajobrazy Pasuoje. Do każdego miesiąca dobrała motto, sięgając do twórczości swoich ulubionych autorów. Kalendarz był już zapowiedzią pożegnania, ale my nie chcieliśmy tego tak odczytać, łudząc się do ostatniej chwili, że uda się jej wygrać walkę z chorobą. Odeszła 1 sierpnia 2016 r. Do tego miesiąca przypisała w kalendarzu cytaty zaczerpnięte z twórczości Antoine’a de Saint-Exupéry’ego: „Yra tik viena tikra vertybė – tai žmogaus ryšys su kitu žmogumi“ [dosłownie: „Istnieje tylko jedna wartość prawdziwa – to związek człowieka z innymi ludźmi”]⁴. Szanowała ludzi i starała się ich zrozumieć,

⁴ W innym tłumaczeniu: „Istnieje tylko jeden luksus prawdziwy – luksus związków ludzkich”.

prywiązując jako leksykograf ogromną wagę do sensów słów i kontekstów ich użycia. Potrafiła też zatrzymać urok świata w swoich fotografiach. Będzie w nich też obecna na zawsze, bo zdeponowała tu swoją wrażliwość i serce, które tak wnikliwie przy pomocy narzędzi naukowych starała się opisać.

Ryc. 2. Świt w Pasuoje. Fotografia wykonana przez Zitę Šimėnaitę 10 sierpnia 2014 r. (podarowana przez Autorkę Zofii Sawaniewskiej-Mochowej)

Wykaz skrótów

- LKŽ – *Lietuvių kalbos žodynas* (T. 1–20, 1941–2002). Ats./vyr. red. J. Balčikonis, J. Kruopas, K. Ulvydas, V. Vitkauskas. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- LKŽe – *Lietuvių kalbos žodynas* (T. 1–20, 1941–2002). Elektroninis variantas [www.lkz.lt]. Red. kolegija: G. Naktinienė (vyr. redaktorė), J. Paulauskas, R. Petrokienė, Z. Šimėnaitė, V. Vitkauskas, J. Zabarskaitė. Adaptavo ir redagavo Z. Šimėnaitė ir kt. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2005. Atnaujinta versija, 2008. 2-as elektroninis leidimas (USB), 2013.
- SGKP – Chlebowski, B., & Walewski, W. (Red.). (1886). *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* (T. 7). Warszawa: Nakładem Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego.

Bibliografija

- Balčikonis, J., Kruopas, J., Ulvydas, K., & Vitkauskas, V. (Red.). (1941–2002). *Lietuvių kalbos žodynas* [LKŽ] (T. 1–20). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Chlebowski, B., & Walewski, W. (Red.). (1886). *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* [SGKP] (T. 7). Warszawa: Nakładem Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego.
- Čižikienė, N., Genelytė-Gritėnienė, A., & Urnėžiūtė, R. (Red.). (2015). *Atsiminimai apie Vytautą Vitkauską*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Driskus, K., Judžentis, A., & Mačiekus, V. (1998). *Homo sum: Žodžiai Kazimierui Eigminui*. (Z. Šimėnaitė, Oprac. bibliografii, ss. 283–294). Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Ermanytė, I., Kažukauskaitė, O., Naktinienė, G., Paulauskas, J., Šimėnaitė, Z., & Vilutytė, A. (Red.). (2001). *Frazeologijos žodynas*. (J. Paulauskas, Red.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Judeikienė, A., & Kaluinienė, A. (Oprac.). (2005). *Vytautas Vitkauskas: Bibliografijos rodyklė*. (Z. Šimėnaitė, Popr. uzup.). (2. wyd. rozz. i popr.). Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Lyberis, A. (2009). *Leksikografijos teorija i praktika*. (Z. Šimėnaitė, Oprac.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Naktinienė, G. (Red.). (2005). *Lietuvių kalbos žodynas* [LKŽe] [Wariant elektroniczny www.lkz.lt]. (G. Naktinienė, J. Paulauskas, R. Petrokienė, Z. Šimėnaitė, V. Vitkauskas, & J. Zabarskaitė, Kolegium Red., Z. Šimėnaitė i in., Adapt. & Red.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. (Zaktualizowana wersja, 2008, 2. wyd. elektr. (Pendrive USB), 2013).
- Naktinienė, G., & Gritėnienė, A. (2016, sierpień). Žodynininkė Zita Virginija Šimėnaitė (1950 10 14 – 2016 08 01). *Gimtoji kalba*, 15–19.
- Norkaitienė, M., Šepetytė, R., & Šimėnaitė, Z. (2000). *Mokomasis lietuvių kalbos žodynas*. Vilnius: baltos lankos. (2. wyd. zmienione, 2010).
- Paulikienė, E. (1996). *Dovanoju skarą, staltiesėlę...* (Z. Šimėnaitė, Przygot. do druku). Vilnius: Tautodailė.
- Šimėnaitė, Z. (1980). Žvilgsnis į „Pakeltos velėnos“ frazeologizmų vertimus. W E. Matuzevičius, & A. Valionis (Oprac.), *Meninio vertimo problemos* (ss. 183–199). Vilnius: Vaga.
- Šimėnaitė, Z. (1995). Daiktavardžio širdis dariniai. *Lietuvių kalbotyros klausimai*, 35, 148–168.
- Šimėnaitė, Z. (1997). Daiktavardžio širdis semantika. *Lietuvių kalbotyros klausimai*, 37, 62–87.
- Šimėnaitė, Z. (Oprac.). (1998). *Lietuvių kalbos frazeologija: 1956–1997: Literatūros rodyklė*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Šimėnaitė, Z. (Oprac.). (1999). *Sofija Kėzytė: Bibliografija*. (K. Morkūnas, Red.). Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Šimėnaitė, Z. (Oprac.). (2000). *Kazys Pakalka: Bibliografija*. (A. Sabaliauskas, Red.). Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.

- Šimėnaitė, Z. (2003). Frazeologizmų su daiktavardžių širdis semantika. W P. U. Dini i in. (Red.), *Leksikografijos ir leksikologijos problemos* (ss. 225–252). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Šimėnaitė, Z. (Oprac.). (2007). *Irena Ermanytė: Bibliografijos rodyklė*. (G. Naktinienė, Red.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Šimėnaitė, Z. (2008a). Jono Kruopo leksikografinė veikla. W *Leksikologija ir terminologija, teorija, praktika, istorija: Jono Kruopo 100-osioms gimimo metinėms* (Tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimų tezės, 2008, balandžio 23–25 d., s. 56). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Šimėnaitė, Z. (Oprac.). (2008b). *Klementina Vosylytė: Bibliografijos rodyklė*. (R. Petrokienė, Red.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Šimėnaitė, Z. (2009). Antano Lyberio gyvenimas ir darbas – leksikografija (100-osioms gimimo metinėms). *Kalbos kultūra*, 82, 359–361.
- Šimėnaitė, Z. (2010). Lietuvių ir lenkų leksikografijos sąrašas. W J. Mędelska, & Z. Sawaniewska-Mochowa (Red.), *Językowe i kulturowe dziedzictwo Wielkiego Księstwa Litewskiego: Księga jubileuszowa na 1000-lecie Litwy* (ss. 158–167). Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. (Omówienie w języku polskim Związki leksykografii litewskiej i polskiej przygotowała K. Rutkowska).
- Šimėnaitė, Z. (Oprac.). (2013a). *Konstantino Sirvydo darbai ir jo epocha*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. (Leksikografija ir leksikologija, 3).
- Šimėnaitė, Z. (2013b). Skaitymai ir konferencija Konstantinui Sirvydui. *Baltistica*, 68(1), 389–390. <http://dx.doi.org/10.15388/baltistica.48.1.2189>
- Šimėnaitė, Z., & Pupkis, A. (Oprac.). (2008). *Aldonas Pupkis: Bibliografijos rodyklė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Zabarskaitė, J., & Šimėnaitė, Z. (Oprac.). (2002). *Dvidešimt „Lietuvių kalbos žodyno“ tomų*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Zabarskaitė, J., & Šimėnaitė, Z. (2009). Moderniosios lietuvių leksikografijos pradininkas. W A. Lyberis, *Leksikografijos teorija ir praktika* (Z. Šimėnaitė, Oprac.) (ss. 11–17). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Шименайте, З., & Забарскайте, Й. (2011). Лексикографические источники большого Словаря литовского языка и Альбертина. W *Культурное наследие Восточной Пруссии 1* (ss. 46–67). Калининград: Балтийский федеральный университет имени Иммануила Канта, Институт литовского языка.
- Шименайте, З. (2007). Лексикографічні джерела великого „Словника литовської мови“. W Л. В. Рычкова & В. Л. Воронович (Red.), *Слово и словарь. Vocabulum et vocabularium: Сборник научных трудов по лексикографии* (ss. 23–24). Гродно: Гродненский Государственный Университет им. Я. Купалы.

Bibliography (Transliteration)

- Balčikonis, J., Kruopas, J., Ulvydas, K., & Vitkauskas, V. (Eds.). (1941–2002). *Lietuvių kalbos žodynas* [LKŽ] (Vols. 1–20). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Chlebowski, B., & Walewski, W. (Eds.). (1886). *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* [SGKP] (Vol. 7). Warszawa: Nakładem Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego.
- Čižikienė, N., Genelytė-Gritėnienė, A., & Urnėžiūtė, R. (Eds.). (2015). *Atsiminimai apie Vytautą Vitkauską*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Driskus, K., Judžentis, A., & Mačiekus, V. (1998). *Homo sum: Žodžiai Kazimierui Eigminui*. (Z. Šimėnaitė, Prepared bibliography, pp. 283–294). Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Ermanytė, I., Kažukauskaitė, O., Naktinienė, G., Paulauskas, J., Šimėnaitė, Z., & Vilutytė, A. (Eds.). (2001). *Frazeologijos žodynas*. (J. Paulauskas, Ed.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Judeikienė, A., & Kaluinienė, A. (Eds.). (2005). *Vytautas Vitkauskas: Bibliografijos rodyklė*. (Z. Šimėnaitė, Revised & extended). (2nd ed. revised). Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Lyberis, A. (2009). *Leksikografijos teorija i praktika*. (Z. Šimėnaitė, Ed.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Naktinienė, G. (Ed.). (2005). *Lietuvių kalbos žodynas* [LKŽe] [Electronic version www.lkz.lt]. (G. Naktinienė, J. Paulauskas, R. Petrokienė, Z. Šimėnaitė, V. Vitkauskas, & J. Zabarskaitė, Editorial Board, Z. Šimėnaitė et al., Adapt. & Eds.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. (Updated version, 2008, 2nd electr. ed. (Pendrive USB), 2013).
- Naktinienė, G., & Gritėnienė, A. (2016, August). Žodynininkė Zita Virginija Šimėnaitė (1950 10 14 – 2016 08 01). *Gimtoji kalba*, 15–19.
- Norkaitienė, M., Šepetytė, R., & Šimėnaitė, Z. (2000). *Mokomasis lietuvių kalbos žodynas*. Vilnius: baltos lankos. (2. ed. revised, 2010).
- Paulikienė, E. (1996). *Dovanoju skarą, staltiesėlę...* (Z. Šimėnaitė, Ed.). Vilnius: Tautodailė.
- Shimėnaitė, Z., & Zabarskaitė, I. (2011). Leksikograficheskie istochniki bol'shogo Slovaria litovskogo iazyka i Al'bertina. In *Kul'turnoe nasledie Vostochnoi Prussii 1* (pp. 46–67). Kaliningrad: Baltiiskii federal'nyi universitet imeni Immanuila Kanta, Institut litovskogo iazyka.
- Shymėnaitė, Z. (2007). Leksikahrafichnyia krynitsy vialikaha „Sloūnika litoūskaī movy“. In L. V. Rychkova & V. L. Voronovich (Eds.), *Slovo i slovar'. Vocabulum et vocabularium: Sbornik nauchnykh trudov po leksikografii* (pp. 23–24). Grodno: Grodnenskiī Gosudarstvennīi Universitet im. I. Kupaly.
- Šimėnaitė, Z. (1980). Žvilgsnis į „Pakeltos velėnos“ frazeologizmų vertimus. In E. Matuzevičius, & A. Valionis (Eds.), *Meninio vertimo problemos* (pp. 183–199). Vilnius: Vaga.
- Šimėnaitė, Z. (1995). Daiktavardžio širdis dariniai. *Lietuvių kalbotyros klausimai*, 35, 148–168.
- Šimėnaitė, Z. (1997). Daiktavardžio širdis semantika. *Lietuvių kalbotyros klausimai*, 37, 62–87.

- Šimėnaitė, Z. (Ed.). (1998). *Lietuvių kalbos frazeologija: 1956–1997: Literatūros rodyklė*. Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Šimėnaitė, Z. (Prep.). (1999). *Sofija Kėzytė: Bibliografija*. (K. Morkūnas, Ed.). Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Šimėnaitė, Z. (Prep.). (2000). *Kazys Pakalka: Bibliografija*. (A. Sabaliauskas, Ed.). Vilnius: Lietuvių kalbos instituto leidykla.
- Šimėnaitė, Z. (2003). Frazeologizmų su daiktavardžių širdis semantika. In P. U. Dini et al. (Eds.), *Leksikografijos ir leksikologijos problemos* (pp. 225–252). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Šimėnaitė, Z. (Prep.). (2007). *Irena Ermanytė: Bibliografijos rodyklė*. (G. Naktinienė, Ed.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Šimėnaitė, Z. (2008a). Jono Kruopo leksikografinė veikla. In *Leksikologija ir terminologija, teorija, praktika, istorija: Jono Kruopo 100-osioms gimimo metinėms* (Tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimų tezės, 2008, balandžio 23–25 d., p. 56). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Šimėnaitė, Z. (Prep.). (2008b). *Klementina Vosylytė: Bibliografijos rodyklė*. (R. Petrokienė, Ed.). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Šimėnaitė, Z. (2009). Antano Lyberio gyvenimas ir darbas – leksikografija (100-osioms gimimo metinėms). *Kalbos kultūra*, 82, 359–361.
- Šimėnaitė, Z. (2010). Lietuvių ir lenkų leksikografijos sąrašas. In J. Mėdelska, & Z. Sawaniewska-Mochowa (Eds.), *Językowe i kulturowe dziedzictwo Wielkiego Księstwa Litewskiego: Księga jubileuszowa na 1000-lecie Litwy* (pp. 158–167). Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego (Omówienie w języku polskim *Związki leksykografii litewskiej i polskiej* przygotowała K. Rutkowska).
- Šimėnaitė, Z. (Ed.). (2013a). *Konstantino Sirvydo darbai ir jo epocha*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas (Leksikografija ir leksikologija, 3).
- Šimėnaitė, Z. (2013b). Skaitymai ir konferencija Konstantinui Sirvydui. *Baltistica*, 68(1), 389–390. <http://dx.doi.org/10.15388/baltistica.48.1.2189>
- Šimėnaitė, Z., & Pupkis, A. (Eds.). (2008). *Aldonas Pupkis: Bibliografijos rodyklė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Zabarskaitė, J., & Šimėnaitė, Z. (Eds.). (2002). *Dvidešimt „Lietuvių kalbos žodyno“ tomų*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Zabarskaitė, J., & Šimėnaitė, Z. (2009). Moderniosios lietuvių leksikografijos pradininkas. In A. Lyberis, *Leksikografijos teorija ir praktika* (Z. Šimėnaitė, Ed.) (pp. 11–17). Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.

Dr Zita Virginija Šimėnaitė (1950–2016)

Streszczenie

Dnia 1 sierpnia 2016 r. zmarła dr Zita Šimėnaitė, badaczka mająca wielkie zasługi dla pomnażania dorobku leksykografii litewskiej. Od 2005 do 2014 r. kierowała pracami Centrum Leksykograficznego Instytutu Języka Litewskiego w Wilnie. Swoje życie poświęciła realizacji dwóch wielkich pasji: tworzeniu we współpracy z innymi lingwistami naukowych słowników języka litewskiego oraz fotografii artystycznej. Wniosła cenny wkład w uzupełnianie kartoteki, opracowanie licznych haseł i redagowanie wielkiego słownika języka litewskiego (*Lietuvių kalbos žodynas*; LKŽ) oraz przygotowanie jego wersji elektronicznej (www.lkz.lt). Współtworzyła słownik frazeologiczny języka litewskiego (2002) oraz słownik do nauki języka litewskiego (2000, drugie wydanie 2010). Zrealizowała wiele projektów z zakresu leksykografii jednojęzycznej i przekładowej; przybliżała koncepcje i dzieła litewskich leksykografów na sympozjach w kraju i za granicą, uczestniczyła w wymianie naukowej między Instytutem Języka Litewskiego a Instytutem Sławiastyki PAN.

Słowa kluczowe: Zita Šimėnaitė; wspomnienie; leksykografia litewska

Dr. Zita Virginija Šimėnaitė (1950–2016)

Abstract

Dr. Zita Šimėnaitė passed away on the 1st of August, 2016. She was a researcher who made a great contribution to the still developing field of Lithuanian lexicography. Between 2005 and 2014, she conducted work of the Lexicographical Centre in the Institute of the Lithuanian Language in Vilnius. Her academic and intellectual life was devoted to her two great passions: collaborating with other linguists in creation of new scientific dictionaries of the Lithuanian language, and artistic photography. She made a valuable contribution to the great dictionary of the Lithuanian language' (*Lietuvių kalbos žodynas*; LKŽ) via enriching files, editing and developing numerous entries, as well as preparing an electronic version of the dictionary (www.lkz.lt). She co-authored the phraseological dictionary of the Lithuanian language (2002) and the dictionary for learners of the Lithuanian language (2000, second edition 2010). She conducted many projects in the field of

monolingual and translational lexicography. She also popularized ideas and work of Lithuanian lexicographers during symposia and conferences in her home country and abroad. She actively participated in the scientific exchange and cooperation between the Institute of the Lithuanian Language and the Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences in Warsaw.

Keywords: Zita Šimėnaitė; remembrance (obituary); Lithuanian lexicography

---

Correspondence: Zofia Sawaniewska-Mochowa, Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences, Warsaw, e-mail: z.sawan@wp.pl; Vilija Sakalauskienė, Institute of the Lithuanian Language, Vilnius, e-mail: vilija.sakalauskiene@lki.lt

Support of the work: Research collaboration in the common project *Memoirs, Diaries and Letters of The Bilingual Authors from Lithuania*, held by the Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences and in the Institute of Lithuanian Language.

Authors' contribution: ZS is responsible for the ideas developed in the research; VS collected the examples and photos. ZS wrote the manuscript.

Competing interests: ZS – The author is a member of the Editorial Team of this journal; VS – The author declares that she has no competing interests.